hoofdzaak moet toch zijn en blijven, dat we den Heiligen Geest, die ons zijn zalige ontmoeting schonk, de eere en de aanbidding toebrengen.

Gods glorie gaat ook op ons Pinksterfeest bovenal.

Dr. A. K.

„Voor de menschen".

[PINKSTEREN 1914].

> En ik zeg u: een iegelijk, die mij belijden zal voor de menschen, dien zal ook de Zoon des menschen belijden voor de engelen Gods.
>
> Lucas 12 : 8.

Ons Pinksterfeest heeft ook zijn kant *naar binnen*, maar van de drie groote Christenfeesten is het toch Pinksteren dat ons 't sterkst oproept tot actie *naar buiten*.

Op het Kerstfeest vallen we in aanbidding neder voor het Kindeke van Bethlehem; op ons Paschen jubelen we in den triumf van het leven over den dood. Zoo zijn we bij beide deze hooge feesten geheel passief. Ons wordt het Kindeke geschonken. Ons komt 't leven te midden van onzen dood nader. En nu is het op Pinksteren ook wel een hemelsche gave die ons geschonken wordt, maar die gave blijft niet binnen in ons, maar wil werken naar buiten *door* ons. Het is de Heilige Geest die tot 't hart des menschen ingaat, en die door dien ingang in ons hart ons prikkelt, bezielt, aandrijft, en oproept tot een actie, Gode ter eere, naar buiten, in heel onzen levenskring.

Twee kanten heeft ons Pinksterfeest alzoo. De ééne naar binnen, want eerst moet de kracht des Geestes ons innerlijk raken, treffen en verheffen. We moeten voelen, weten en bekennen, dat ons een hemelsche kracht, een Goddelijk vermogen, een bij ons steeds inwonende heerlijkheid, van onzen God ten deel viel. Dat is de gave die ons verrijkt, die ons tot aanbidding aanzet, en die ons een gemeenschap des geestes met het leven daarboven geeft. Een ingaan van God den Heiligen Geest in den tempel van ons hart, om het nieuwe Ik in ons tot geboorte te brengen, en ons te doen beseffen, dat de wereld van Gods engelen ons in zooveel opzichten nader staat dan de zichtbare wereld om ons heen.

Maar bij dien *binnenkant* blijft het niet. Ons Ik heeft een *dubbele* wereld, waarin het gewaarwordt en leeft. Er is de *verborgen* wereld daarboven, waarvan de wereldling zelfs het bestaan niet vermoedt, en die ook aan ons eerst door de instraling van het licht des Geestes kenbaar is geworden. Vroeger hadden ook wij niet anders dan de zichtbare wereld. Dat was ook voor ons toen *al* onze wereld. Daar gingen we in op. Daar leefden we voor. En daar wijdden we ons aan toe. Maar sinds is dit anders geworden. We zijn tot de ontdekking gekomen, dat er ook een *onzichtbare* wereld is. We leerden verstaan, dat die onzichtbare wereld zich ook voor ons ontsloten had. We gingen met ons bewustzijn alsmu in die geestelijke wereld in. En in die geestelijke wereld hebben ook wij toen den Heiligen Geest ontmoet. Die ontmoeting is ons zalig geworden. En zoo dikwijls we ons nu naar binnen keeren, staren we niet in een armzalig ledig, staren we niet in de donkerheid van den nacht, en overvalt ons niet de stilheid als van 't graf, maar dan ontsluit zich veeleer een overrijke nieuwe wereld voor ons, die tot in het eeuwige doorgaat, en die ons overstort met glanzen en heerlijkheden en zielsgenietingen, waarbij alle pracht en weelde der wereld verbleekt.

Doch nu hebben we nog een *tweede* wereld, en die bereiken wil niet door de poort van ons hart, maar door onze oogen te openen en door ons oor te luisteren te leggen, en de aandoeningen op te vangen die uit het rumoer dier wereld op ons aandringen. Dat is voor ons de *buitenkant* van 't leven. Dat is de omgeving, waarin God ons door onze geboorte heeft geplaatst. De wereld waarin we uitwendig en zichtbaar ons leven te doorleven hebben. De wereld waarin we ons ter ruste begeven, en waarin we van ons leger opstaan, om onze dagtaak te aanvaarden. Dat vormt de omgeving, waarin we onze broeders en zusters leeren kennen, waarin ons vaderland ligt, en waarin we tot aan ons sterven toe verkeeren, omdat in die zichtbare wereld zelfs het graf voor ons gedolven wordt en ons de doodsponde bereid is.

In dien buitenkant van ons aanzijn, in die zichtbare wereld, in die tastbare omgeving, daarin ligt nu onze actie. Actie op elk gebied, naar uw ambt, uw roeping, uw dagtaak is. Maar in die omgeving, in die buitenwereld moet gij nu optreden met de Pinkstertoorts in de hand, en om 't hoofd, en om uw hart, die hoogere glans, dien Gods genade uit den hemel u gereikt heeft, toen God de Heilige Geest zich den toegang ook tot uw persoonlijk hart ontsloot.

Nu toch wil die Heilige Geest van u tweeërlei.

Allereerst wil God de Heilige Geest, dat gij 't nu in de zichtbare wereld om u heen duidelijk kenbaar zult maken, wat verandering er in een mensch plaats grijpt, als zijn hart een tempel des Heiligen Geestes wordt. Dat kan niet van zelf blijken. Dat moet iets nieuws in u te zien geven. Daar moet iets door openbaar worden, dat voorheen niet bij u te ontdekken viel.

Een andere stemming in uw hart. Een andere blik op 't leven. Een andere wijze om de lieden om u heen te bejegenen. Het najagen van een gewijzigd doel. Een ander voorbeeld moet er van u uitgaan. Tot zelfs uw stem, als ge prijst of toornt, moet anders klinken. Iets van een hemelschen toon. Iets wat ge vroeger zoo niet hadt. Nu altoos rijker, luider, bezielender. Minner afstootend, meer lokkend. Een liefde uitstralend, zooals vroeger nooit. Jezus steeds meer gestalte in u krijgend.

Doch hiermee voldoet ge nog niet.

Er moet *meer* zijn. Niet alleen dat ge een anderen indruk maakt en een ander beeld vertoont, maar ook, dat ge *een actie* van u laat uitgaan, om wie nog van verre staat, uit het onheilige erf naar het heilige erf over te roepen.

Velen zinnen daarop niet genoeg.

Ze zijn wel vroom, ze zijn wel ten deele een licht op den berg, en lang niet zoo zelden zal de wereldling wel zeggen: »Wat zijn die vromen die waarachtig in Jezus gelooven, toch gelukkige menschen"; maar daar laten ze het dan ook bij. Ze komen niet in actie. Een actief Christendom is hun nog vreemd.

En daartegen nu juist komt uw Pinksteren protest indienen.

Pinksteren wil en eischt, dat er van zijn gebenedijden zelfs alzijdige actie uitga.

Een actie in liefdebetoon. In het ondervangen van het lijden. In het verzorgen van de armen. In het verplegen van de kranken. In het schenken van vrede, waar oneenigheid het levensgeluk verstoorde.

Maar ook zoo is het nog niet genoeg.

Er moet ook propaganda voor Jezus zijn. Een roepen naar Jezus van wie nog afdoolt. Een oproepen ten eeuwigen leven. Een waarschuwen tegen een sterven buiten den Heiland.

Nu willen velen ook dit wel, en daarom doen ze aan missie. Veel aan missie zelfs. Wie niet zelf kan uitgaan, verzamelt geld, opdat anderen kunnen uittrekken. Men wekt er toe op. Men bidt er voor. Men geniet, zoo er bericht komt, dat er weer Heidenen en Joden of Mohamedanen den doop in naam van God Drieëenig ontvingen.

Maar zie nu hoe zonderling.

Zij die voor de missie warm zijn, en voor de missie mildelijk offeren, opdat een ander van hier naar Java of Celebes of Borneo ga, om in Jezus naam te doopen, ze verkeeren elken dag in hun eigen stad, of in hun eigen dorp met pure heidenen, d. w. z. met menschen, die van Gods Woord geheel vervreemd zijn en voor Jezus niets gevoelen. Ja met allerlei atheïsten en materialisten die nog erger dan heidenen zijn, en verre beneden de Paganisten staan, en . . . *dan zwijgen ze.*

Ge zoudt denken, dat ze dan zelf de missie zouden ter hand nemen, en niet rusten, eer zulk een man of vrouw nu door henzelve, en dan met warmte, de prediking van het Evangelie te hooren kreeg.

Maar niets ervan.

Ze zwijgen.

Ze zwijgen van daag, ze zwijgen morgen. Weken en maanden gaan ze met zulke kennissen om, en aldoor zwijgen ze.

Over alles spreken en redeneeren ze met hen.

In vollen toon zetten ze telkens weer de conversatie in.

Maar als ge zulk-een nu vraagt: »Ge gaat veel om met dien man, of met die vrouw, maar hoe dikwijls hebt ge ze nu reeds tot Jezus, tot het Evangelie, en tot bekeering geroepen?", — dan slaan ze beschaamd de oogen neder, en zeggen u half lispelend, dat ze dit nog nimmer deden.

En toch viert ge Pinksteren!

Ook nu weer?

Maar doe het dan ditmaal althans niet zoo, dat uw feestjubel op Pinksteren u een aanklacht brengt voor uw eigen conscientie.

Vergeet 't woord van Jezus niet, dat ge hem belijden moet voor de menschen.

Dr. A. K.

Amsterdam, 29 Mei 1914.

In moderne kringen is het thans mode geworden de voorstelling te geven, alsof de orthodoxie onzer dagen, met name het Neocalvinisme, steeds meer aan 't afglijden is van het geloofsstandpunt onzer vaderen en telkens concessies aan de moderne levens- en wereldbeschouwing doet. Vooral Prof. Eerdmans heeft deze meening ingang doen vinden, en men kan nauwelijks een geschrift van moderne zijde in onzen tijd opslaan, of men beluistert daarin de triumfkreet, dat zelfs het Calvinisme, de meest onverzoenlijke tegenstander van de moderne Theologie, geëindigd is met voor deze Theologie een knieval te doen.

Wat hiervan aan is, heeft Prof. Bavinck in zijn jongste rectorale oratie aangetoond. Op de quaestie zelve gaan we dan ook niet in, maar wel loont het de moeite tegenover dit overwinningsgeschreeuw der modernen er eens op te wijzen, welk een merkwaardige omkeer in hun eigen kringen plaats grijpt en hoe de moderne richting steeds meer »orthodox« begint te worden. Er is nog een oude keurbende, die pal staat en met diep leedwezen deze verwording der moderne Theologie aanziet, maar het jongere geslacht der modernen breekt al meer met wat vroeger in moderne kringen als geijkt gold, en keert naar hetgeen als de dwaasheid der orthodoxen verworpen was, terug.

Neem, om slechts één voorbeeld te noemen, de leer van onzen Heidelberger, dat »wij van nature geneigd zijn God en onzen naaste te haten", en dat wij ganschelijk onbekwaam zijn tot eenig goed en geneigd zijn tot alle kwaad, tenzij wij door den Geest Gods wedergeboren worden. Indien er één leerstuk in onzen Catechismus is, dat steeds aan de niet-Calvinisten aanstoot heeft gegeven, van de dagen van Coornhert af tot op onzen tijd toe, dan was het wel deze krasse uitspraak over de diepe verdorvenheid onzer menschelijke natuur. Sla nu op het onlangs opgerichte onafhankelijk-godsdienstig tijdschrift *Omhoog*, onder redactie van Mej. Dr. C. Geerlings, Dr. G. H. van Senden en J. Jac. Thomson Afl. 4 April 1914, waar op bl. 107 en v.v. een verhandeling wordt afgedrukt van den modernen predikant J. J. Bleeker van Dronrijp voor de Woodbrokers te Barchem gehouden. Hij begint met zelf te erkennen dat »men vooral in moderne kringen tijden lang van deze uitspraken (van den Catechismus) niets heeft willen weten en er zeer heftig protest tegen heeft aangeteekend". Hij geeft daarna een zeer goede uiteenzetting, wat de Gereformeerden eigenlijk met deze uitdrukkingen bedoeld hebben, om een onjuiste opvatting af te snijden, en gaat dan aldus voort:

> Zoo teekent de Catechismus de natuur van den mensch, den grond van zijn wezen. De schrijvers ervan behoorden dus niet tot de *blijde naturen*, die met onverstoorbaar optimisme altijd en overal slechts het goede en edele zien en het veronderstellen als het er niet is, maar tot de *weemoedige naturen*, die levendig gevoelen de breuk in de wereld, de breuk in 't leven, de breuk door de zonde ontstaan. En ik behoef zeker niet te zegggen, dat ik met beide voeten sta aan hunne zijde en oordeel, dat zij den diepsten, den besten kijk op de kwestie hebben.

En niet alleen, dat hij zoo zich van harte eens verklaart met deze belijdenis van onzen Heidelberger, maar hij wijst er ook terecht op, hoe deze belijdenis verstrekkende practische gevolgen heeft. Vooreerst keert zich deze meening, zegt hij, tegen het historisch materialisme:

> Zij doet ons gekeerd zijn tegen de meening, heden ten dage veelvuldig verbreid, als zou het kwaad in de wereld, in hoofdzaak, zoo goed als geheel voortkomen uit de ongunstige omstandigheden en de verkeerde verhoudingen, waaronder wij menschen leven (Historisch materialisme noemt men dit met een kunstterm). Het zou toch immers niet anders dan een wezenlijk wonder zijn, als onder van nature goede menschen een samenleving ontstaan kon, zóó verwrongen en scheefgetrokken als de onze. Neen, 't is juist andersom. Uit 's menschen binnenste komen, naar Jezus' woord, de verkeerde overleggingen voort. En wanneer dan de toestanden en verhoudingen ten gevolge van der menschen zondigheid bedorven zijn, zoo wakkeren op haar beurt deze ongunstige omstandigheden het verkeerde in menschen weer aan en brengen tot rijpheid wat eerst nog maar sluimerde in knop. Als menschen, onrein van lippen, zooals Jezaja zegt, wonen wij te midden van een volk, onrein van lippen: En zoo is hier aldoor een noodlottige wisselwerking tusschen persoonlijke zondigheid van hart en maatschappelijke wanverhoudingen. Van historisch-materialistne, dat den mensch voorstelt als willoos product van afkomst, omgeving en omstandigheden, willen wij als Christenen niet weten, al erkennen wij gaarne de betrekkelijke waarheid, die in deze onjuiste theorie gelegen is.

En evenzoo gaat deze leer in tegen de Darwinistische ontwikkelingshypothese.

> Evenzeer keert deze zienswijze zich tegen het geloof aan den vooruitgang, zooals dat onder den invloed der Darwinistische ontwikkelingshypothese thans in breede kringen wordt aangehangen, waarbij het dan heet, dat het menschelijk geslacht gaandeweg, al zij het dan onder vallen en opstaan en langs zig-zag lijnen, den berg der volmaaktheid beklijgt. Wel is er een voortgaande openbaring Gods in de wereld en kan worden aangetoond, dat de helden en profeten van ons geslacht geleidelijk aan helderder kennis hebben verkregen aangaande God en zijn wil, waardoor natuurlijk ook hun zedelijk ideaal is gestegen. Maar dit te erkennen is geheel iets anders dan te beweren, dat het zedelijk peil der geheele menschheid gaandeweg stijgende is en steeds hooger worden zal in verloop van tijden.
>
> Dit zou alleen dan het geval kunnen zijn, als ieder kind bij z'n geboorte hooger stond dan zijne ouders toen deze ter wereld kwamen. Dit is echter niet het geval. Elk mensch vangt, evenals de voorgeslachten, altijd weer van onderen af aan. Ieder begint het leven als zelfzuchtig wezen met een zondig hart. De kleine, die nu geboren wordt en de kleine, die eens 't leven zag in de hut van Fries en Batavier, zij zijn precies aan elkaar gelijk. Met een term aan de natuurwetenschap ontleend, kan men hier spreken van de «standvastigheid der soorten". Alleen heeft het kind van heden dit voor, dat het onder den invloed kan komen van het geestelijk leven, door Israëls profeten en vooral door Jezus gewekt, om zoo te stijgen tot hooger godsdienstig en zedelijk peil. Maar deze mogelijkheid wordt lang niet bij ieder tot werkelijkheid. En daarom kan men ook volstrekt niet zeggen, dat elk volgend geslacht zedelijk reiner zal zij dan het voorgaande. Wie zich hier voor misvatting en teleurstelling hoeden wil, houde steeds in 't oog, dat ieder mensch van nature zondig is in de grondrichting van zijn wezen en dat hij eerst later kan worden omgeschapen en eerst gaandeweg kan uitgroeien tot een zedelijke persoonlijkheid.

Natuurlijk zou een »orthodoxe« deze dingen nog eenigszins anders hebben uitgedrukt; maar toonen zulke verrassende uitspraken toch niet, hoe in moderne kringen een kentering plaats vindt, en zou in plaats van een »vermoderniseering der orthodoxie«, er niet eer reden wezen om te spreken van een terugkeer van het modernisme naar de »orthodoxe« beschouwing van den zondigen mensch?

Geestelijke verzorging van onze Gereformeerden in Indië.

Nu op onze a. s. Generale Synode o. m. ook de vraag ter sprake zal komen, hoe gezorgd kan worden voor de geestelijke belangen van de verstrooide gelooviven in Nederlandsch Indië, heeft de Classis 's Gravenhage een goed werk gedaan met aan alle Gereformeerde Kerken de volgende missive te zenden:

Weltevreden, 6 April 1914.

Aan de Gereformeerde Kerken in Nederland.

Weleerwaarde en Eerwaarde Broeders,

Op verzoek van de Kerken van Batavia en Soerabaja richtte de Classis 's-Gravenhage medio September 1913 tot U het verzoek om opgave te verstrekken.

a. van de leden Uwer Gemeente, die gedurende de laatste vijf of zes jaar naar Indië zijn vertrokken.

b. en voortaan van ieder lid dat naar Indie overkomt.

Thans, ruim een half jaar nadat deze circulaire U is geworden, voldeden 5 kerken aan het verzoek onder 1 genoemd, terwijl 18 kerken opgaven zonden van de namen der personen die naar Indie kwamen.

De Kerkeraad van Batavia is overtuigd, dat vele kerken nog in gebreke bleven; zoo arriveerden bijv. den 13den Maart per s.s. Tambora 7 gezinnen uit verschillende plaatsen, waarvan onze Kerkeraad officieel geen opgave van de kerken uit Nederland ontving.

Op de Generale Synode zal, naar de berichten in verschillende bladen melden, gesproken worden over de verzorging der geestelijke belangen van de verstrooide gelooviven in Ned.-Indië.

Onze Kerkeraad stelt de hartelijke belangstelling voor deze zaak zeer op prijs, doch spreekt als hare meening uit, dat voor een goede verzorging in de eerste plaats noodig is, dat men weet wie naar hier komen.

Het is daarom, dat onze Kerkeraad mede namens de kerk van Soerabaja nogmaals tot U komt met het verzoek, aan de circulaire van September meer dan tot nu toe gevolg te geven.

Namens den Raad de Geref. Kerk van Batavia

Ds. D. J. B. Wyers, *Praeses.*
W. de Vries Gzn., *Scriba.*

Hierbij werd gevoegd een schrijven namens den Kerkeraad der Gereformeerde Kerk te Batavia gericht aan de leden der Gereformeerde Kerken in Nederland, die voornemens zijn zich in Indië te vestigen, en dat aldus luidt:

Weltevreden, April 1914.

Aan de leden der
Gereformeerde Kerken in
Nederland, die voornemens zijn zich in Indie te vestigen.

Een ieder die zich voorneemt naar Indie te komen, wordt beleefd doch dringend verzocht, vooraf daarvan aan onzen Kerkeraad kennis te geven en uitsluitend als volgt te adresseeren.

Den Kerkeraad der
Gereformeerde Kerk
van Batavia,
Kwitang,
Weltevreden.

Door onzen Kerkeraad zal, zoo hem tijdig opgave gedaan wordt van den naam, het beroep, den leeftijd, (ook gaarne of zij gehuwd of ongehuwd zijn, het aantal kinderen etc.) en het stoomschip, waarmede door de naar Indie vertrekkende personen de reis wordt aanvaard, desgewenscht zorg worden gedragen, dat bedoelde personen te Tandjong Priok van boord worden gehaald, voor hen in een hotel of pension kamers worden gereserveerd, en verder bij aankomst hun de noodige inlichtingen worden verstrekt, en eventueel hulp wordt geboden. Zeer gewenscht is het, dat bedoelde opgave minstens veertien dagen vóór het vertrek van het betrokken S. S. uit Genua of uit Marseille, wordt verzonden, daar de hotels en pensions meestal zeer bezet zijn. Verder gelieve men op te geven, of de plaats van bestemming reeds bekend is, of men in Indie reeds kennissen heeft en of men misschien aan deze kennissen reeds over de komst naar Indie heeft geschreven.

Voornamelijk geldt dit voor het geval indien die kennissen in Batavia, Weltevreden of Meester-Cornelis wonen. De Commissie met het afhalen belast, kan zich dan in verbinding met deze personen stellen. Ook moet nog worden opgemerkt, dat bijna alle reizigers, ook die met bestemming voor Soerabaja etc., een of meer dagen te Batavia zich moeten ophouden.

Namens den Kerkeraad der Geref. Kerk van Batavia:

Ds. D. J. B. Wijers, *Praeses.*
W. de Vries Gzn., *Scriba.*

Overname in andere Kerkelijke bladen wordt zeer op prijs gesteld.

De bereidwilligheid, die uit dit schrijven van Batavia's Kerkeraad spreekt, om voor onze Gereformeerden te zorgen, mag wel zeer op prijs worden gesteld. Niet alleen, omdat wie als vreemdeling in Indie komt, daardoor terstond een vriendelijk onthaal en een goede verzorging kan vinden, maar omdat hij tegelijk in een geestelijk milieu komt, waar hij met hartelijke liefde zal worden ontvangen en waar ook voor zijn geestelijke belangen zal worden gezorgd.

„Gemeente" of „gelooVigen".

Een onzer lezers uit Amerika vraagt ons, of het wel juist is, dat zijn predikant bij het bedienen van den doop spreekt van het formulier om den doop te bedienen aan de kinderen *der gemeente*, in plaats van om den doop te bedienen *aan de kinderen der gelooVigen.*

Vermoedelijk komt deze vraag daaruit voort, dat in de meeste drukken onzer liturgische formulieren boven het Doopsformulier staat: »Formulier om den heiligen Doop te bedienen aan de *kleine* kinderen *der gelooVigen*" en onze lezer in Amerika het vreemd vindt, dat zijn predikant van dezen tekst afwijkt. In de officiele uitgave van onze liturgie ontbreekt echter genoemde bijvoeging en staat alleen: »Formulier om den Heiligen Doop aan *de kinderen* te bedienen". Hoewel het nu op zich zelf gewenscht is, dat men zich houde aan den officieelen tekst der liturgie en hier liever niets aan toevoege, bestaat er daarom toch geen ernstig bezwaar tegen, wanneer de predikant nader omschrijft, welke kinderen hier bedoeld worden. Of hij hier nu bij voegt: de kinderen der gemeente of de kinderen der gelooVigen, maakt in den grond geen verschil, want de gemeente is volgens onze Belijdenis »de vergadering der ware ChristgelooVigen". Alleen dan zou er in deze wijziging een gevaar schuilen, wanneer de bedoeling was om te doen uitkomen, dat bij den doop alleen maar de vraag was, of zulk een kind in de gemeente geboren was en niet of de ouders van het kind als »gelooVigen« moesten worden beschouwd. Dan toch zou deze wijziging lijnrecht ingaan tegen wat ons Doopsformulier zelf als grond voor den kinderdoop aangeeft, nl. dat de belofte van het Genadeverbond geschonken is aan Abraham, den vader van *alle gelooVigen* en overzulks mede aan *ons* en *onze kinderen*. Het beste zal wel wezen, dat onze lezer hierover zelf met zijn predikant eens spreekt en hem vraagt, wat hij met deze uitdrukking *van de gemeente* bedoelt.

Het doctoraat.

XIII.

Het Gereformeerde beginsel eischt een *Gereformeerde Universiteit.*

Noch een kerkelijke kweekschool, hoe uitnemend ook ingericht voor de opleiding der predikanten, noch een op zich zelf staande Theologische faculteit, waar de wetenschap meer om zich zelf beoefend wordt, kan daarom voldoen aan den eisch van het echt Gereformeerde leven. Overal waar dat Gereformeerde leven zich geopenbaard heeft, in Zwitserland, in Duitschland, in Nederland, in Schotland heeft men zich daarom niet tevreden gesteld met het stichten van kerkelijke kweekscholen of theologische faculteiten, maar gezorgd, dat er Gereformeerde hoogescholen kwamen, waar heel de wetenschap naar Gods Woord onderwezen werd. En de aandrang daartoe ging niet uit van de Overheid, maar van de Gereformeerde Kerk en haar leiders. Te Genève was het Calvijn, die de geestelijke vader en de eigenlijke stichter der Akademie was. In Schotland is het geheele plan van de reformatie der Universiteiten aan John Knox te danken. En zelfs de Hugenoten in Frankrijk hebben het Gereformeerde ideaal, dat er Gereformeerde Universiteiten moesten komen, nooit prijs gegeven, ook al waren hun krachten te gering om dat ideaal in vollen zin te verwerkelijken.

En evenzeer staat het vast, dat nooit ofte nergens door de Gereformeerden er aan gedacht is, de Theologie van deze Gereformeerde Universiteiten uit te sluiten en haar aan de Kerk, als een aan haar alleen toekomende wetenschap toe te wijzen. Integendeel, hoewel deze Universiteiten nergens door de Kerk gesticht zijn en de Gereformeerden zelfs principieel aan de Kerk het recht ontzegden om zulk een Universiteit te stichten, hebben ze toch altoos de Theologie aan deze Universiteiten ten nauwste verbonden, haar onder de andere faculteiten een plaats der eere toegekend, en haar zelfs als kern en middelpunt beschouwd van heel de wetenschap. En dat niet alleen uit wetenschappelijk oogpunt, maar evenzeer met het oog op het practisch belang van de opleiding tot den Dienst des Woords. Hoofddoel bij de stichting van de Akademie te Genève was naar Calvijn's eigen getuigenis in de eerste plaats, om bekwame dienaren voor de Kerk te verkrijgen.

Rustig zullen we dan ook afwachten, of op dit punt eenig afdoend tegenbewijs wordt geleverd. Niet de vraag, of in vroeger dagen deze Hoogescholen door de Overheid zijn gesticht en onderhouden, en of thans deze Hoogescholen door een particuliere vereeniging mogen opgericht worden, is de vraag, die het geding beheerscht. De vraag, waarom het principieel gaat, is deze, of men tevreden mag wezen met een kerkelijke kweekschool, waar de Kerk voor de opleiding van haar predikanten zorgt, dan wel of het Gereformeerde beginsel eischt dat er een Gereformeerde Universiteit zal zijn, waar heel de wetenschap naar Gods Woord onderwezen wordt. Dat is het hart der quaestie. En op dit punt zijn we zeker, dat niemand, die de historie van ons Calvinisme kent, ons ongelijk zal geven, wanneer we als onwraakbaar getuigenis van het verleden onzer Gereformeerde vaderen uitspreken, dat ze nooit met de oprichting van kerkelijke kweekscholen tevreden zijn geweest, maar steeds en overal de oprichting van Gereformeerde Universiteiten hebben geëischt.

Dat we hierin nu niet alleen te doen hebben met een *historisch feit*, maar dat in dit historisch feit een *Gereformeerd beginsel* zich uitspreekt, valt niet moeilijk aan te toonen.

Wel niemand zal loochenen, dat een der grondbeginselen van de Gereformeerde Theologie is de absolute Souvereiniteit Gods. Niet de redding van den zondaar zooals bij Luther, ook niet het belang van de Kerk, zooals bij Rome, maar de eere Gods is voor den echten Gereformeerde steeds het hoogste doel geweest. Vandaar dat de vraag, van hoeveel belang ze ook wezen moge, hoe de Kerk het beste aan geschikte predikanten kan komen, voor den Gereformeerde nooit de hoofdzaak mag wezen. Waar hij in de eerste plaats opkomt voor de *verheerlijking van Gods naam*, daar kan hij niet volstaan met een kerkelijke kweekschool, maar moet hij wel eischen, dat op heel het gebied der wetenschap weer aan God den Heere de eere worde toegebracht. In de eerste bede van het Onze Vader ligt daarom niet alleen het bestaansrecht, maar de *eisch*, dat er een Gereformeerde Hoogeschool komen zal, opgesloten. Deze bede wil toch naar de schoone uitlegging van onzen Catechismus zeggen: Geef ons eerstelijk dat wij U recht kennen en U *in al uwe werken*, in welke uw almacht, wijsheid, goedheid, gerechtigheid, barmhartigheid en waarheid klaarlijk schijnen, heiligen, roemen en prijzen. Deze bede nu geldt niet alleen voor elk kind van God in zijn dagelijksch leven, maar ook voor den man van wetenschap. Een natuurwetenschap — Calvijn heeft het zoo scherp uitgedrukt — die alleen de natuur onderzoekt, maar die in de natuur niet Gods werk ziet en daarin Zijn Almacht en Wijsheid bewondert, is een uitvinding van den duivel (inventio diabolica). Tevreden te willen zijn met de openbaring, die God in Zijn Woord ons schonk, daaruit de rechte kennisse Gods af te leiden en voorts de wetenschap aan de wereld en het ongeloof over te laten, zou daarom zonde wezen tegen God. Wanneer Christus zegt: Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde, dan eischt hij, wiens eenig doel was God te verheerlijken, daarmede alles op, *ook de wetenschap*, opdat door Hem het van God afgevallen schepsel, weer tot zijn oorspronkelijke en heerlijke bestemming om God te verheerlijken, worde teruggevoerd. En waar Christus deze souvereiniteit, die op elk terrein en elk gebied des levens hem geschonken is, bij zijn hemelvaart proclameert, daar mag wie als onderdaan Hem trouw heeft gezworen en voor Christus' koninklijk regiment opkomt, ook niet rusten, voordat elk terrein en elk gebied van ons menschenleven, en dus ook de wetenschap, weer onder zijn regiment is teruggebracht. Daarom gaat het Gereformeerde beginsel lijnrecht in tegen de Doopersche beschouwing, die de wereld, de politiek, de kunst, de wetenschap aan haar lot wil overlaten en alleen in mystieke vroomheid, in broederlijk samenleven der gelooVigen, in de praktijk der godzaligheid de kracht van het Christelijk leven zoekt. Het Calvinisme was nooit Doopersch, maar *katholiek*; het eischt al de gaven en talenten, het eischt politiek en kunst, het eischt school en wetenschap voor God den Heere op. En met dat echt katholieke en echt Gereformeerde beginsel vloekt het, wanneer Christus Kerk tevreden zou wezen met een theologische kweekschool voor de opleiding van haar predikanten, en niet zou eischen, dat er een Gereformeerde Hoogeschool komt, die voor heel het gebied der wetenschap weer de eere Gods handhaven zal.

Niet minder vloeit de eisch van zulk een Gereformeerde Hoogeschool voort uit de Gereformeerde beschouwing van de ver-

houding tusschen *natuur en genade*, tusschen *het werk van den Vader en van den Zoon*. De genade is volgens de Gereformeerden niet een nieuwe schepping, die los naast de natuur komt te staan, maar ze is altoos *herschepping*, zeparatio naturae, herstel van de door de zonde bedorven natuur. De Zoon, door wien dit werk der genade tot stand komt, is niet gekomen om het werk des Vaders, dat in de schepping geschonken is, te niet te doen, maar om dit scheppingswerk te redden, en tot zijn oorspronkelijke bestemming terug te brengen. Van de valsche scheiding, het dualisme, tusschen natuur en genade, wereld en kerk, de wetenschap en de theologie, wil de Gereformeerde daarom niets weten, Christus zelf heeft het tot zijn jongeren gezegd: gij zijt het *licht* en het *zout* der wereld, en zooals het licht niet onder een koornmaat verborgen mag worden, maar moet uitgedragen worden om het donker te verdrijven; zooals het zout niet in een vat mag bewaard, maar met het voedsel moet vermengd worden om het bederf te weren; — zoo is de heilige roeping van Gods volk om het licht hun geschonken, en het zout hun toebetrouwd, te doen inwerken op de wereld. Dat licht en dat zout nu is niet anders dan Gods heilig Woord, de openbaring door Christus ons geschonken. Dat licht op te sluiten in een Theologische kweekschool, in plaats van het uit te dragen in de School der wetenschap en met dat licht heel de wetenschap te bestralen, gaat dus lijnrecht in tegen Christus woord. De profetische roeping, die de Theologie heeft, om uit Gods woord de schatten van Goddelijke wijsheid en kennis op te graven en die te doen schitteren voor ons aller oog, kan de Theologie nooit behoorlijk vervullen, wanneer ze buiten de School der wetenschap wordt gesloten. Men kan wel zeggen, dat de Theologie deze taak ook aan een kerkelijke kweekschool vervullen kan doordat haar beoefenaars wetenschappelijke werken schrijven en uitgeven, en tot op zekere hoogte is dit ook niet onjuist. Maar dit geschiedt dan toch altoos uiterst gebrekkig en onvolkomen. De ervaring heeft dan ook in alle tijden geleerd, dan wanneer de Theologie in een kerkelijke kweekschool werd opgesloten en de Universiteiten van een Theologische faculteit worden beroofd, het droeve gevolg daarvan is, dat de mannen der wetenschap met deze Theologie al spoedig geen rekening meer hielden en de wetenschap steeds verder begon af te wijken van Gods Woord. Een levend en organisch verband tusschen de Theologie en de andere wetenschappen, zooals dit alleen aan een Universiteit mogelijk is, is daarom de door God gewilde verhouding. De Theologie wordt daardoor bewaard voor afsterving en versteening; ze ondergaat voortdurend den invloed der andere wetenschappen en ze wordt tegelijk op haar beurt geprikkeld om het licht van Gods Woord te zoeken ook voor die vragen, die deze andere wetenschappen haar stellen. Zoo alleen, in het geheel der wetenschappen ingelijfd, daarmede ten nauwste verbonden, kan ze de hooge en heerlijke roeping vervullen, die God haar schonk.

Dar er in de plaatsing van de Theologie aan de Universiteit ook een gevaar schuilen kan, omdat van de andere wetenschappen, vooral wanneer deze door ongeloovige mannen beoefend worden, een verkeerde invloed op de Theologie kan uitgaan, ontkennen we daarom niet, en de historie onzer Landshoogescholen heeft dat helaas wel geleerd. Maar vooreerst ontkomt men dit gevaar toch niet, door de Theologie in een kerkelijke kweekschool te isoleeren, want wanneer de mannen, die daar onderwijs geven, werkelijk mannen van wetenschappelijken aanleg zijn, kunnen ze zich niet hermetisch afsluiten van de algemeen wetenschappelijke richtingen van hun tijd, en ondergaan ze toch min of meer den invloed dezer stelsels. Feit is dan ook, dat op meer dan een van deze kerkelijke kweekscholen in het buitenland de hoogleeraren niet minder ver van de belijdenis der Kerk zijn afgeweken, dan de hoogleeraren aan de Universiteiten. Indien men dit gevaar wilde voorkomen, zou de Kerk eigenlijk aan deze hoogleeraren moeten verbieden, van de wetenschap in het algemeen kennis te nemen, en een index moeten opstellen van verboden boeken, die noch de hoogleeraren noch de studenten van dit seminarie mochten lezen of gebruiken. Zelfs de Roomsche Kerk heeft dit echter niet aangedurfd; het lezen van kettersche boeken verbiedt ze wel aan de leeken, maar niet aan de hoogleeraren die aan haar seminaria zijn verbonden. En een Gereformeerde Kerk zou nog veel minder tot zulk een maatregel kunnen of mogen besluiten. In de tweede plaats dreigt zulk een gevaar zeker, wanneer de Theologie optreedt aan een Hoogeschool, waar de andere wetenschappen door ongeloovige mannen beoefend worden, maar niet aan een Universiteit, die voor al hare faculteiten op den grondslag der Gereformeerde beginselen staat en waarvan ieder hoogleeraar een geloovig Christen is, die juist tracht voor zijn wetenschap de ordinantien Gods op te sporen en te handhaven. Maar ook al ware het zoo, dat uit de plaatsing der Theologie aan een Universiteit dit gevaar voortvloeide, dan is dit hetzelfde gevaar, dat elk kind Gods dreigt, wanneer het zich niet in een klooster opsluit, maar in de wereld optreedt om daar God te dienen. Nu heeft Christus nooit aan zijn discipelen geboden om tot wereldmijding en wereldvlucht de toevlucht te nemen: Hij heeft ze uitgezonden *midden in de wereld* om daar zijn getuigen te zijn, en gebeden tot zijn Vader in het hoogepriesterlijk gebed, niet dat God hen uit de wereld zou wegnemen, maar dat Hij ze *in de wereld* bewaren zou. En waar we ook hier niet wijzer moger zijn dan Christus onze Leermeester, maar alleen naar zijn Woord te handelen hebben, daar moet het gevaar, dat in deze aanraking met de wereld schuilt, wel ons bewegen om dubbel op onze hoede te wezen en te vuriger te bidden, dat God ons beware voor den zondigen invloed, die van de wereld uitgaat, maar het mag nooit ons er toe leiden, om onze roeping prijs te geven, dat we een *licht en zout der wereld* zullen zijn. En datzelfde, wat elk Christen aangaande zijn plaats en roeping in de wereld belijdt, geldt ook van de Theologie. Ze kan geen zuurdeeg wezen, dat de drie maten meels doorzuurt, of ze moet ook optreden aan de School der wetenschap en haar invloed op heel de wetenschap doen gelden.

Natuurlijk zou er over de Gereformeerde beginselen, die hierbij in het spel zijn, nog veel meer te zeggen wezen. Maar hetgeen we hier kort hebben aangestipt is wel voldoende geweest, om duidelijk te maken, waarom het waarlijk niet een toevallig feit is; ook niet een nawerking van vroegere historische toestanden, gelijk men wel beweerd heeft, maar veeleer de innerlijke drijfkracht van het Gereformeerd beginsel zelf, die gemaakt heeft, dat onze Gereformeerde vaderen geen kerkelijke kweekscholen hebben gesticht en daarin de Theologie hebben opgesloten, maar steeds gezorgd hebben, dat er Gereformeerde Universiteiten kwamen, waar ook de Theologie haar eigen plaats kreeg.

DR. H. H. K.

Uit de Pers.

Naar aanleiding van de toenemende actie der socialisten in de Hervormde Kerk schrijft Ds. Landwehr in *de Rotterdamsche Kerkbode:*

Het is een opmerkelijk verschijnsel, dat in den laatsten tijd de modernen in Ned. Herv. kerk krachtig propaganda maken voor hun beginselen. Jaren lang hebben zij zich tamelijk stil gehouden. Daar was geen actie onder hen. Het scheen, alsof ze voor het kerkelijke leven onverschillig waren, maar die onverschilligheid gaat plaats maken voor belangstelling. Dat is een kwade zaak voor de rechtzinnigen in de Ned. Herv. kerk. Immers die hun wachters verstand laten oordeelen, zullen wel toestemmen, dat de rechtzinnigen in de meeste steden, waar zij het heft in handen hebben, dat heft alleen hebben door de lakheid van de modernen, want als die zich gaan weren, dan is het met de heerschappij der rechtzinnigen in de steden spoedig gedaan. Dit is al bewezen in Dordrecht en Alkmaar en er zullen wel meer steden volgen.

Zelfs de socialisten beginnen propaganda te maken. In de *Blijde Wereld* kan men het volgende lezen:

> »Ik geloof, dat de tijd nu gekomen is, om de hand aan den ploeg te slaan. De vrijzinnig-hervormden ontwikkelen steeds grooter kracht. Van ethisch-orthodoxe zijde is een vereeniging voor evenredige vertegenwoordiging opgericht. Wanneer wij de socialistische arbeiders tot actie in deze dingen kunnen brengen, lijkt mij de kans zeer groot, dat binnen niet al te langen tijd de macht der starre rechtzinnigheid die nu, ondanks het feit dat ze minderheid is, regeert, kan gebroken worden en dat ook onze stem in de Amsterdamsche gemeente zal worden gehoord. En dat is toch waarlijk wel waard, dat daarvoor met alle kracht gestreden wordt".

Zoo ziet men, dat het ongeloof zich aan alle zijden opmaakt, om in de Herv. kerk meer macht te verkrijgen.

Wij vinden dat een droevig teeken des tijds en een groote ontmoediging voor hen, die nu al jaren lang gedweept hebben met de volkskerk. Dr. Kromsigt c.s. hebben altoos gezegd: wij willen de volkskerk, om op ons volk in te werken. Van gereformeerde zijde is daarentegen beweerd: dat kunt gij ook, als ge met het genootschap breekt, maar dat ontkende Dr. K. O., neen niet breken. Van separatisme, zooals men dat belieft te noemen, is men bang. Men wil veel liever alle nuances in de Herv. kerk nog waardeeren. Zelfs de Modernen, tot op zekere hoogte althans, als er maar geen sprake is van breken, want dat is allerverschrikkelijkst.

Hoe men in zoo'n positie getrouw kan blijven, is velen een raadsel.

Maar nu wordt het voor de mannen van de volkskerk penibel. Wanneer de Modernen en zelfs de Socialisten gaan agiteren, misschien elkander straks de hand reiken op kerkelijk terrein, gelijk ze dat doden op politiek terrein, dan is het met de meerderheid der rechtzinnigen op vele plaatsen uit.

En wat dan?

Zal men dan wakker worden?

Of zal men dan nog zeggen: de volkskerk is alles? De tijden zijn ernstig en een vergadering als in Den Haag gehouden is, kon wel eens blijken meer vrucht voor het Modernisme te hebben afgeworpen, dan de rechtzinnigen ooit hadden gehoopt of gedacht.

Wij blijven op ons terrein voortarbeiden en de Heere zegent onzen arbeid.

Wij sullen echter ons met opsluiten in onzen eigen kring.

Neen, ons hart gaat uit naar allen, die de waarheid liefhebben.

Mochten alle gereformeerden in ons goede land nog eens bijeen gaan wonen!

Dan zou men eerst recht op het volk kunnen inwerken, maar wanneer zal dat gebeuren? Bij den Heere zijn alle dingen mogelijk, en de voorteekenen komen er al meer en meer, dat vele Hervormden zich op den duur toch niet willen blijven buigen onder het juk der synodale hierarchie. Weinig, vrij van het juk, kunnen wij elkander ontmoeten, en dan is er hope.

Vooral Amsterdam mag wel op zijn hoede zijn.

De toeleg is, om in de hoofdstad van ons land een socialistisch predikant te doen beroepen worden.

Of de ethischen met hun stelsel van evenredige vertegenwoordiging, dat in Christus Kerk natuurlijk een dwaasheid is, ook daartoe zouden medewerken?

Officieele Berichten.

NAAR ROTTERDAM!

De Vereeniging tot Chr. Verz. van Zenuwlijders roept ons Woensdag 3 Juni naar de Maas-stad. Zal het weer gaan als vorige jaren, dat behalve het Bestuur er slechts een zeer luttel aantal afgevaardigden tegenwoordig is? M. i. mag deze verkeerde gewoonte niet langer gevolgd worden. Want op die vergaderingen wordt eene beslissing genomen over de hoogste belangen van den Christelijken arbeid in den dienst der barmhartigheid. Ook nu weer zal er gehandeld worden over een eventueele benoeming van een Geestelijk-Verzorger.

Laten de afdeelingen en corporatien toch afgevaardigden zenden. De reiskosten worden gerestitueerd. En mogen er ijevers vele belangstellenden uit Rotterdam en omgeving komen. Te meer, waar Dr. Schermers in de namiddagverg. (pl.m. 2 uur) een referaat zal houden over »Het droomleven van den mensch". Zij er veel belangstelling en geve de Heere eene geammeerde vergadering, die het Christelijk Sanatorium voor Zenuwlijders ten goede mag komen.

Gouda, 28-5-'14.

T. SAP,
Voorzitter v. d. Alg. Ondersteuningskas der Vereeniging.

P. S. De vergadering wordt gehouden in de restauratiezaal van de Diergaarde, aanvang 's morgens 11 uur.

ZUID-LIMBURG.

Mag ik, handelende op last van Deputaten voor Evangelisatie in N.-Brabant en Limburg, eens in Uw blad een vriendelijk verzoek doen? Het verzoek geldt onze Broeders Predikanten, die het voornemen mochten hebben, om dezen zomer eenigen tijd met vacantie in het natuurschoone Limburg door te brengen.

Langs dezen weg dan vragen wij dien Broeders: Zoudt U alsdan niet eens een Zondag voor de verstrooide Broeders en Zusters te Heerlen of te Maastricht kunnen optreden? De onkosten welke hieraan verbonden mochten zijn, zullen deputaten U gaarne vergoeden. U zoudt hiermede een gewaardeerde bijdrage leveren aan onzen heerlijken arbeid der Evangelisatie in Limburg. Het arbeidsveld is zoo uitgestrekt en de arbeidskrachten zijn zoo gering. Komt, Broeders, helpt ons eens een handje. Mocht U hiervoor gelegenheid hebben, gaarne ontvangt ondergeteekende hiervan tijdig kennis.

Met vriendelijke aanbeveling,
H. DEKKER.

Veule, 23 Mei 1914.

Kort verslag van de Vergadering der Classis Brielle 29 April 1914.

De vergadering wordt op gebruikelijke wijze geopend. Voorz. Ds. Dekker, ass. Ds. v. Lummel, scriba Ds. Esselink. Alle kerken zijn wettig vertegenwoordigd. Van Melissant, N.-Helvoet en Abbenbroek is een diaken afgevaardigd, wien, de reden gehoord, keurstem wordt verleend.

De notulen worden gelezen en ongewijzigd goedgekeurd.

Van de classis Dordt is bericht ontvangen, dat zij aan 't verzoek om hulp in den D. d. W. niet kan voldoen.

Na bespreking van het rapport der deputaten der Prov. Synode inzake een voorstel tot herziening van de Bijbelvertaling, oordeelt de Vergadering het meest gewenscht aan de Generale Synode de vraag voor te leggen, of, naar haar oordeel, de tijd is gekomen voor eene herziening van de Statenovervetting, of voor een nieuwe vertaling.

Aan Ds. D. Smallegange te Brielle wordt, op zijn verzoek, wegens voortdurende zenuwzwakte, nadat de daarop betrekking hebbende stukken zijn nagezien en in orde bevonden, en met goedkeuring van de Deputaten der Prov. Synode, eervol emeritaat verleend, met dank voor zijne bijna veertigjarigen trouwen dienst in onze kerken.

Melissant vraagt financieelen steun om te kunnen komen tot 't beroepen van een D. d. W. De classis adviseert om deze zaak eerst te bespreken op eene vergadering van de manslidmaten onder leiding van den consulent.

De kerkeraad van M. dient een klacht in tegen eenige lidmaten, die op een bezwaarschrift tegen den kerkeraad hebben doen teekenen lidmaten, zonder dat deze met den geheelen inhoud van het bezwaarschrift bekend waren. De vergadering spreekt hare afkeuring daarover uit.

Aan den Briel wordt advies gegeven in zake een tuchtzaak, en goedgekeurd dat Ds. Mol consulent van den Briel is.

Voorgesteld wordt, dat de benoeming tot de onderscheidene deputaatschappen niet zal plaats hebben in de vergadering van Mei, maar in die van Augustus. Aangenomen.

Tot afgevaardigden naar de Prov. Synode op 17 Juni te Gorinchem te houden, worden benoemd de D. d. W. Ds. van Lummel en Ds. Dekker, primi, en Ds. Mol en Ds. Esselink secundi; en de Br.'s ouderlingen J. C. Borgdorff en P. v. d. Berg primi, en L. Donkersloot en W. Klok, secundi.

Bij de rondvraag naar Art. 41 wordt uitgesproken, dat Tinte gehouden is een doopbewijs van een kind aldaar gedoopt aan Rockanje af te geven.

De kerkeraad van Zuidland vraagt, of de vergaderingen der classis voortaan te Spijkenisse kunnen plaats hebben. Na bespreking dezer zaak neemt Zuidland thans die vraag terug.

De vergadering neemt kennis van een dringende aanvraag om steun voor Rijn-Pruisen.

De vacature-beurten worden geregeld als volgt: Den Bommel, in Juni, Ds. Hagenbeek, in Aug. Ds. Goote; Brielle in Juli eventueel een D. d. W. uit de classis Rotterdam; Melissant in Juni Ds. v. Pernis in Aug. Ds. Kuster; Tinte in Juni Ds. Esselink, in Juli Ds. Sleeswijk Visser; Hellevoetsluis in Juni event. een D. d. W. uit de Cl. R.; Nieuw-Helvoet in Aug. Ds. Esselink; Stellendam in Juli Ds. Jonker; Ouddorp in Juni Ds. van Lummel; Spijkenisse in Aug. event. een D. d. W. uit de Cl. R.; Middelharnis in Aug. Ds. Dekker, Rockanje in Juni Ds. Dekker, in Aug. Ds. Mol.

Nadat de onderscheidene quota geind zijn, gaat de assessor voor in dankzegging, en wordt door den Voorz. de vergadering gesloten.

Op last der ritmis
G. W. H. ESSELINK,
Scriba.

Stad a. 't H., 3 Mei 1914.

Buitenland.

Duitschland. Hertogin Wera van Württemberg, stichtster eener Gemeinschaftskerk.

De „Gemeinschaften" in Stuttgart zijn een flinke schrede vooruit gegaan. Zij hebben tegenwoordig — zij het ook niet officieel — eene kerk met een predikant en daarbij een groote Gemeinschaftszaal, welke bij de kerk gebouwd is. *Philadelphia*, orgaan voor de Evangelische Gemeenschappen, geeft daarvan in No. 2 de volgende mededeeling: „De op 11 April 1912 gestorven hertogin Wera van Württemberg, die in de laatste 15 jaar een getrouw lid der Gemeenschap geweest is, heeft uit dankbaarheid voor de zegeningen welke God haar door hare in 1863 plaats gehad hebbende overplaatsing uit Rusland naar Stuttgart geschonken heeft, nog in hare gezonde dagen het besluit genomen eene nieuwe kerk te stichten, die den naam van „Heilandskerk" dragen zou. Op haar ziekbed stelde zij de stichtingsoorkonde op. In dit stuk is uitgesproken, dat na haar dood het Evangelische landsconsistorium in overeenstemming met zijne Majesteit den Koning de benoeming van den predikant voor deze kerk moest doen; dat het echter haar wil was, dat alleen een geloovig predikant in Bijbelschen zin, die tegelijk een vriend der Gemeinschaften is, daarvoor in aanmerking komen zou. Tegelijk bepaalde zij, dat in de Kerk een Gemeinschaftszaal met 200 zitplaatsen gebouwd zou worden, welke zaal ter beschikking van de Württembergsche Gemeenschapsvereeniging moest zijn. Deze zaal mag ook gebruikt worden voor kerkelijke doeleinden, vooral voor catechetisch onderwijs; ook kunnen andere Christelijke vereenigingen daarin samenkomen, als de Gemeinschaftsvereeniging haar niet voor hare vergaderingen noodig heeft. Den 2den December 1913 kon de kerk ingewijd worden. Het was een schoon en verheven feest, waaraan ons hoog Koningspaar en de beide vorstelijke dochters der overledene, door huwelijk princessen van Schaumburg-Lippe, deel namen. Tot predikant der Heilands-Kerk werd de stadspredikant Paul Göltz benoemd, die als tweede predikant der Friedensparochie, van welke de Heilandsgemeente afgenomen wordt, reeds dit deel der stad als herder en leeraar verzorgde. De Gemeinschaftsvereeniging kan met deze keuze hartelijk verblijd zijn. Op den eersten Zondag na de inwijding der Kerk werd de gemeenschapszaal ingewijd, bij welke plechtigheid de dochter der stichtster, prinses Max von Schaumburg-Lippe, tegenwoordig was. De leiding had rector Dietrichs, voorzitter der Gemeinschaftsvereeniging. Hij sprak een wijdingsgebed uit en de gemeente zong: »Ik geloof, dat de Heiligen in den Geest gemeenschap hebben enz". Daarop had de begroeting door de kerkelijke besturen plaats. Hierop volgde eene bijbelbespreking over Openb. 3:7—13, den brief aan Philadelphia. Na eenige toespraken eindigde een predikant met dankzegging.

Op denzelfden dag des avonds te 8 ure zou de eerste gewone samenkomst in de zaal plaats hebben. De zaal had men; maar zouden er ook menschen komen? Men wilde een »Gemeinschaft« stichten. Maar wie zoo zich daarvoor laten vinden? De menschen in dat deel der stad gaan immers niet eens meer naar de kerk. Zoo werd door het ongeloof gesproken. Maar het geloof zeide: Heeft de Heere de schoone zaal gegeven, dan geeft Hij ook de gemeenschap er bij, om haar te bezetten.« En dit geloof werd bevestigd. Wij lieten huis aan huis door een broeder een gedrukte uitnoodiging rondedeelen, en zie, de zaal werd gevuld. Zondag op Zondag vergaderen meer dan 200 personen rondom het Woord Gods. Wij weten, dit is slechts een uitwendig succes, maar wij vertrouwen, dat de genade en het Woord Gods aan de Gemeenschap ook vrucht voor de eeuwigheid geven zal. Op Woensdagavond komt men ook samen, en dan is de Kerkelijke Bijbellezing tegelijk eene samenkomst der Gemeinschaft, daar na den predikant de leider der Gemeinschaft spreekt. Ook gebruikt de vereeniging »Het blauwe Kruis" en een Zondagschool de zaal. Zoo is nu sedert acht weken de »Heilands Gemeinschaft gesticht en wacht op een genadigen zegen van boven?"

GEMENGD NIEUWS

Vermindering van leden bij de Methodistische kerk van Engeland. In de Methodistische kerk van Engeland is in 1913 het aantal leden verminderd met 1,282, tegen 505 in het voorgaande jaar. Tegenover dit verlies staat een winst van 2,788 jonge leden. Het is verblijdend, dat de afval van de ouderen niet ten gevolge heeft dat jongeren hunne kerk vaarwel zeggen. Maar hoe is het verschijnsel te verklaren? Een Engelsch blad vraagt: zou het niet daaraan toe te schrijven zijn, dat kinderen niet zooveer van de wijs gebracht worden door de onzekerheid op Theologisch gebied die het geloof der ouders in de war brengt? Wij voor ons meenen dat als er waarlijk geloof, zaligmakend geloof, in de harten aanwezig is, men door de moderne prediking niet van de wijs gebracht wordt, omdat men het onder zulk eene prediking niet kan uithouden. Het feit dat in de jongste synode der Methodistische kerk 593 op de 600 leden gevonden werden, die op de benoeming van een hoogleeraar die op het standpunt van de hedendaagsche Schriftcritiek staat, niet willen terugkomen, verklaart de afneming van het ledental in de Methodistische kerk voldoende.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

EEN OUD PINKSTERLIED.

Laat ons God den Vader loven,
Die den vaad'ren had verklaard
Dat Hij eens Zijn Geest van boven
Uit zou storten op dees' aard.
Laat ons Christus 's Vaders Zoon
Die verheerlijkt op den troon
Heeft dien Geest Zijn volk gesmeden
Prijzen en Zijn eer verkonden.

Roemen wij met blijde klanken
Den gekomen Heilgen Geest.
Laat ons voor Zijn gaven danken
Uitgestort op 't Pinksterfeest,
Zoo als 't eerst Zijn vriendenschaar
Zicht- en hoorbaar werd gewaar.
Gaven waar des Heeren vrinden
Al de kracht van ondervinden.

Geest des Heeren, Geest der Waarheid,
Gij tot Wien ons hart zich richt,
O bestraal ons met de klaarheid
Van Uw Godlijk, heerlijk licht,
Dat we zien wat zaligheid
Ons in Jezus wordt bereid,
Dat we Hem den Heiland roemen,
Onzen Heer en Helper noemen.

Gij kunt zwakken ondersteunen
Geeft wat 't harte hopen doet,
Schrijf ons 't godlijk welbehagen
Onuitwischbaar in 't gemoed.
Doe ons klaar en duidlijk zien
Wat we als schaadlijk moeten vlien,
Hoe 't Uw kindren past te handlen,
Om Uw naam ter eer te wandlen.

Leer ons recht het heil beseffen,
Dat Gods Zoon voor ons verwierf,
Leer ons 't hart tot Hem verheffen,
Die voor zondaars leed en stierf.
En verhoor Gij onze bee,
Dat wij vreugd, genade en vree
Als de vruchten van Zijn sterven
In een vast geloof verwerven.

Gij die 't zwak geloof wilt sterken,
Toon Uw kracht in ons gemoed,
Laat ons op Uw stem steeds merken,
Houd ons staande in tegenspoed.
Wees ons licht in donkerheid
Geef dat wij door U geleid,
U wiens hulp wij steeds behoeven,
Geest, God zelf ook, nooit bedroeven!

Is het noodig dat wij kampen,
Worstlen met gevaar en nood,
Doe ons pal staan in de rampen,
Overwinnen in den dood
Geef ons zulk een heilrijk lot
Door Uw gunst, drie-eenig God,
Dan wordt hier en na dit leven
U de dank en de eer gegeven.

HOOGENBIRK.

Ingezonden Stukken.

(*Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie*

Aan de Redactie van *De Heraut*.

Mijnheer de Redacteur!

In *De Heraut* van 3 Mei wordt door U de aandacht gevestigd op hetgeen door Prof. G. van Rijnberk over de „materialistische wetenschap" wordt geschreven.

Van groote beteekenis is de bekentenis: „Het lijdt geen twijfel of hetgeen men als „vrijdenkerschap" pleegt te betitelen, heeft in vele opzichten als lastige rem gewerkt op veel nasporingen, welker voornaamste schuld was, dat haar resultaten niet pasten in het kader der leiders der wetenschappelijke theoriëen".

Begrijp ik deze woorden goed, dan wordt door Prof. van Rijnberk het „vrijdenkersschap" beschuldigt van door zijn dogma de nasporingen te hebben verhinderd of tegengewerkt, omdat de resultaten in strijd waren met de dogmata der vrijdenkers.

Niet alleen dus werd er in dat geval geen wetenschap beoefend, maar werd de voortgang der wetenschap stelselmatig tegengehouden, werkstaking dus niet alleen, maar ook sabotage.

Terecht wordt door U de openhartigheid van Prof. van Rijnberk geprezen.

Toch kan het daar niet bij blijven.

Wat daar Prof. v. Rijnberk nu mededeelt, werd al sedert jaren door de hoogleeraren van de Vrije Universiteit beweerd.

Maar de mannen van het materialistische dogma bleven voortgaan met de lastige rem op veel nasporingen te houden, om te beletten dat de beweringen van hoogleeraren der Vrije Universiteit niet als waarheid benoefden erkend te worden. Mij dunkt, dat hierop toch wel eens de aandacht mag worden gevestigd.

Blijkens de begrooting van 1911 werd voor het hooger onderwijs een som van ruim vier millioen uitgegeven, waarvan een groot gedeelte werd besteed om *„als lastige rem te werken op veel nasporingen, welker voornaamste schuld* was, dat haar resultaten niet pasten in het kader der leiders".

Men zal het nu weer eens op een andere manier gaan beproeven, en weer zullen millioenen worden verkwist om straks weer „terug te willen keeren tot wat thans wordt getracht te vernietigen. Het zal wel niet voor tegenspraak vatbaar zijn, zoo de voorstanders van de Vrije Universiteit, die van hunne belastingpenningen zulk een belangrijk bedrag zien besteed aan de „lastige rem" van „hetgeen men als „vrijdenkerschap" pleegt te betitelen", beweren recht te hebben op een deel dier gelden, opdat deze kunnen besteed worden ter beoefening eener wetenschap, die noch het »modern wondergeloof« noch het antieke materialistisch dogma, maar de beginselen van Gods Woord tot grondslag heeft. Een bekentenis als van Prof. van Rijnberk zal toch wel genoeg waarde hebben om aan de Overheid duidelijk te maken, dat zij evenmin neutrale wetenschap kan doen beoefenen als neutrale opvoeding kan doen verstrekken.

Zeker zal de overheid niet kunnen nalaten om een opleidingschool te onderhouden voor hare toekomstige ambtenaren, maar daarvoor zijn toch geen drie Rijks Universiteiten en een Gemeentelijke dito noodig.

Wil men dan nog wetenschap beoefenen, dan volge men den weg door de Rotterdamsche handelsmannen ingeslagen, en vrage als zij nu doen en als de Vereeniging voor Hooger Onderwijs moet doen: ondersteuning uit de Rijkskas.

Voor de beoefening van een wetenschap op gereformeerden grondslag is zeker veel meer te zeggen dan voor die van eene »onovertrefbare, vernieuwende en omwentelende vooruitstrevendheid«.

Het zal wel niet zoo gemakkelijk gaan om voor de Vereeniging voor Hooger Onderwijs dat recht te verkrijgen. Dr. Holwerda zal ook hier kunnen zeggen: »wij zijn zoo bovenmate eerlijk belast.«

Tot zoolang dus blijven de belijders van den Christus geroepen om, nadat een deel van hun inkomen betaald is voor de wetenschap der »onovertrefbare, vernieuwende en omwentelende vooruitstrevendheid«, nog bovendien van het hunne te besteden om »het Koninkrijk Gods te zoeken en Zijne gerechtigheid ook op het terrein der wetenschap. Zal daarvoor samenwerking te vinden zijn? Soms schijnt het alsof de belijders des Heeren het te druk hebben met te strijden voor de *rechten van de kerken*, of van de Vaderlandsche Kerk.

De christenen die het hun roeping achten om voor »de Vaderlandsche Kerk« op te komen, hebben voor het Hooger Onderwijs al weinig over.

De bijzondere leerstoelen zijn in de maak. Het zou een voorrecht zijn, indien daar maar vast mee begonnen werd.

Een voorrecht zoowel voor de studenten als voor de christen-hoogleeraren.

En de belijders van den Christus die zich bij de Gereformeerde kerken hebben gevoegd, loopen groot gevaar om ter wille van »het beding« nog jaarlijks duizenden guldens onnoodig uit te geven. En bovendien met dieprinnige en oppervlakkige redeneeringen betoogen dat, zoolang aan de kerken geen recht gedaan is, men niet kan medewerken aan de Vrije Universiteit. Met dat al wordt de beoefening der wetenschap naar den eisch van Gods Woord niet behoorlijk ondersteund.

Zelfs is de mogelijkheid niet uitgesloten dat, door toenemende tekorten, het voortbestaan der Vrije Universiteit wordt bedreigd.

Het voortbestaan der Vrije Universiteit, d.w.z. de gave door God geschonken, opdat al wat Zijn Naam belijdt, kan samenwerken tot bestrijding »van de tegenstellingen der valschelijk genaamde wetenschap". Maar ook en vooral ons geschonken tot bevordering van de heiliging van 's Heeren Naam, dat is: dat wij Hem recht kennen, en in al zijne werken, in welke zijn almachtigheid, wijsheid, goedheid, gerechtigheid, barmhartigheid en waarheid klaarlijk schijnt, heiligen, roemen en prijzen.

Het voortbestaan van de Vrije Universiteit bedreigd niet alleen zoozeer uit geldgebrek. Althans de eerste jaren niet, zoodat de stichters en ondergeteekende de likwidatie niet zullen beleven. Maar het voortbestaan bedreigd, omdat men niet genoeg doordrongen is van de roeping, die aan het Christendom in deze stichting is opgelegd.

De Vrije Universiteit wordt nog bijna uitslui-